

Attityder

**Justitieministeriet:
Rundabordssamtal**

**Attitydforskning
– resultat och
rekommendationer**

Projektet Fakta om Diskriminering har fått finansiering från EU:s program för rättigheter, jämlikhet och medborgarskap (2014-2020).

Detta infoblad baserar sig på en rundabordsdiskussion som hölls i juni 2021 om nuläget och framtiden för den attitydforskning som görs i Finland om grundläggande och mänskliga rättigheter.

Beslutsfattande

Attitydforskning ger information om människors erfarenheter, åsikter, värderingar och attitydklimat. Informationen kan utnyttjas bland annat i arbetet för jämställdhet, likabehandling och säkerhet samt som stöd för det politiska beslutsfattandet. Undersökningar om attityder och diskriminering har ett nära samband med varandra och kan ingå i samma forskningsprogram. Skillnaden mellan attitydforskning och diskrimineringsforskning är att den senare beskriver den faktiska och upplevda förekomsten av diskriminering.

Etiska aspekter på attitydforskning

- De som deltar i forskningen måste vara medvetna om att deras deltagande är frivilligt.
- Deltagarna ska informeras om forskningens syfte och hur resultaten används.
- Forskningens sampel ska vara tillräckligt stort och representativt för att resultaten ska kunna granskas utifrån olika sociodemografiska variabler och för att respondenternas anonymitet ska bevaras.
- För befolkningsgrupper som har undersökts i många olika urval, såsom minoriteter, bör man beakta eventuell forskningströtthet och att kontinuerlig forskning kan vara belastande.
- I synnerhet när det gäller känsliga ämnen är det värt att tänka på att polariserande frågor och tolkningen av forskningsresultat kan stärka polariserande tankesätt om skillnader mellan olika befolkningsgrupper.

Attitydforskningen i Finland

Politiska och kommersiella opinionsundersökningar har vunnit terräng på bekostnad av attitydundersökningar i Finland. Finland har ingen nationell attitydundersökning som täcker alla viktiga teman, eller de viktigaste frågorna för jämställdhet, eller som skulle upprepas regelbundet. På EU-nivå utförs undersökningar som också omfattar Finland, men dessa undersökningar är så omfattande att de inte ger en exakt bild av enskilda minoriteters situation, eftersom den nationella sampelstorleken ofta är liten.

Attitydforskningens framtid: utmaningar och trender

- Attitydundersökningarna behöver kontinuitet, vilket förutsätter regelbunden finansiering och finansieringssamarbete mellan olika aktörer.
- Informationsinsamlingens omfattning och tillförlitlighet, möjligheterna till uppföljning samt sakkunskap (metoder och substans) bör säkerställas.
- En utmaning i attitydforskningen är att nå alla respondentgrupper. De som är svagt engagerade i samhället kan hamna utanför attitydundersökningar.
- Utöver enkätdata är det viktigt att samla in kvalitativ information till exempel genom djupintervjuer.
- Det finns ett behov av att producera mer korsande, alltså intersektionell, attitydforskning om mindre minoriteter inom minoriteter.
- Frågor som mäter attityder bör förbli en del av frågebatteriet i olika undersökningar, såsom barometrarna för grundläggande rättigheter, unga och jämställdhet. De ger regelbunden information som ändras över tid om ändrade erfarenheter och attityder.
- Etniska relationer är ett av de viktigaste områdena för attitydforskning och ett område där det är nyttigt att genomföra återkommande uppföljningsforskning.
- Utöver den diskriminering som språkliga, kulturella och etniska minoriteter utsätts för är det bra att undersöka majoritetsbefolkningens attityder till minoriteter, såsom samer, sexuella minoriteter och könsminoriteter, personer med funktionsnedsättning och personer som använder teckenspråk.